

Suuterveysten vaikutus yleisterveyteen

Kansalliset seniorit
Hämeenlinna 19.11.2020

Pekka Arvio
HLT

Sisältö

1. Hammasterveyden ja yleisterveyden yhteys
2. Yleisimmät suu-terveyden ongelmat
3. Miten itse voin ylläpitää hyvää suu-terveyttä
4. Uusia mahdollisuuksia

VALTAOSA KUVISTA POISTETTU

Suun terveysongelmat yleisiä aina –
jo 3000 vuotta sitten ymmärrettiin suun
sairauksien yhteys muihin kehon
sairauksiin

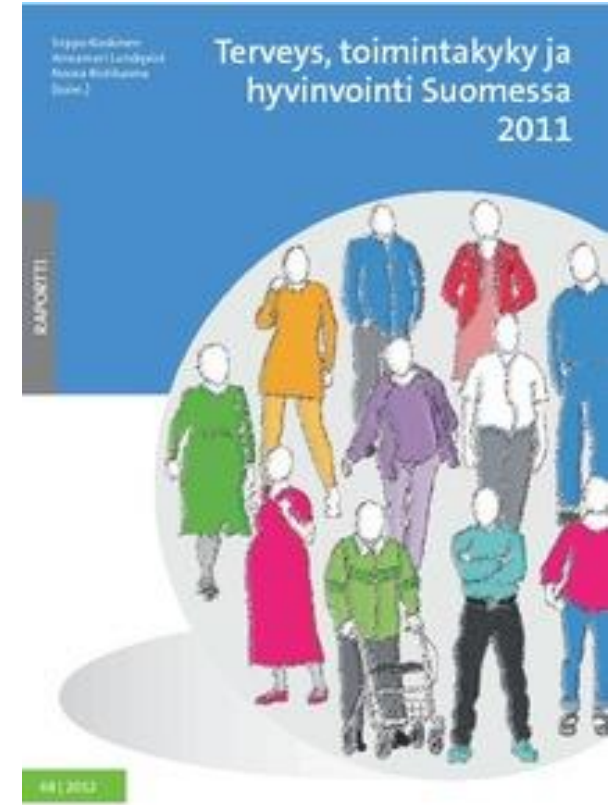
Terveys- ja toimintakyky

Tutkimus 2011

- Jo 30–44-vuotiaiden keskuudessa iensairaudet olivat huolestuttavan yleisiä niin naisilla (43 %) kuin miehilläkin (57 %).

Tutkimus 2017

- Hieman yli puolet miehistä ja 4/5 naisista harjaa hampaansa vähintään kahdesti päivässä.

Tulehdusprosessi

- ▶ Karies, ientulehdus ja parodontiitti ovat maailmanlaajuisestikin ihmisen yleisimpiä infektioita
- ▶ Bakteerit ja niiden osat kulkeutuvat verenkiertoon
- ▶ Myös bakteerien erittämät myrkkyaineet (toksiinit) pääsevät verenkiertoon

Suun alueen tulehdukset voivat levitä myös muualle kehoon

Tulehdus voi olla
lähes oireeton
(hiljainen, vaimea,
matala-asteinen)

Suun infektioiden yhteys yleisterveyteen

Suun infektioiden yhteys sydän- ja verisuonisairauksien suurentuneeseen riskiin todettiin ensimmäiseksi suomalaisissa tutkimuksissa vuonna 1989

Mattila KJ, Nieminen MS,
Valtonen VV ym. Association
between dental health and acute
myocardial infarction.
BMJ 1989;298:779–81.

Science-lehti vuonna 2011

- Viime vuosikymmenen yksi tärkeimmistä merkkipaaluista oli matala-asteisen tulehduksen tunnistaminen.
- Sen katsotaan olevan lähes kaikkien merkittävien kroonisten, länsimaaisia ihmisiä uhkaavien tautien takana.
- Matala-asteinen tulehdus näyttää olevan yhteinen nimittäjä suun infektioiden ja kroonisten sairauksien välillä.

Suun infektioiden yhteys yleisterveyteen

Ateroskleroosi

Sepelvaltimotauti

Sydäninfarkti

Alzheimerin tauti

Amyloidoosi

Diabetes

Endokardiitti

Eteisvärinä

Ihotaudit

Infektiot muualla kehossa

Keuhkosairaudet

Multippeliskleroosi

Munuaisten vajaatoiminta

Lihavuus

Osteoporoosi

Raskauskomplikaatiot

Reuma

Sinuiitti

Syövät

Tulehdukselliset suolistosairaudet

Suun tulehdus

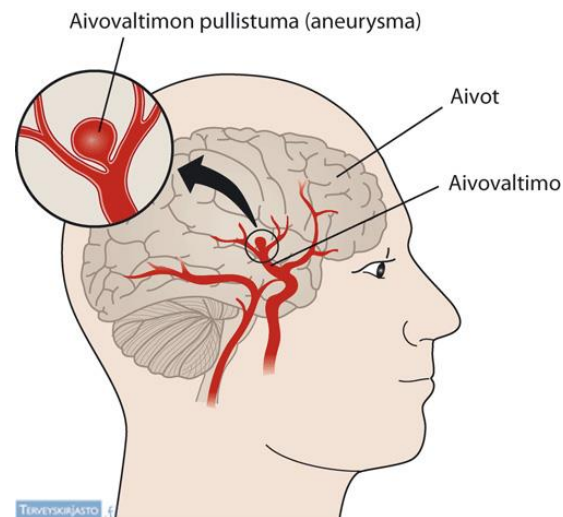
- ▶ Parodontiitti > matala-asteinen tulehdustila
> yhteys valtimokovettumataudin sekä sydän- ja aivoinfarktin kehittymiselle.
- ▶ Voi estää reuman paranemista
- ▶ Huono sokeritasapaino altistaa suun tulehduksille ja suun tulehdus voi heikentää diabeteksen hoitotasapainoa
- ▶ Lisää keuhkokuumeen riskiä vanhuksilla
- ▶ Lisää raskauskomplikaatioitten riskiä

Puhjenneissa pullistumissa
70%:ssa
hammasperäisiä bakteereja

MIKKO PYYSALO

ORAL BACTERIAL FINDINGS IN PATIENTS
WITH INTRACRANIAL ANEURYSMS

Aivovaltimo- pullistumatauti

Pullistuman esiintyvyys 1/ 20-30

lensairaudet lisäävät
aivoverenvuodon riskiä

Matala-asteinen tulehdus ei yleensä oireile

Matala-asteinen tulehdus johtuu ennen kaikkea epäterveellisistä elintavoista.

Tupakointi, ylipaino, liikkumattomuus, stressi unenpuute sekä epäterveellinen ruokavalio ruokkivat matala-asteista tulehdusta.

Miehiä hormoniaineenvaihdunta altistaa naisia enemmän matala-asteiselle tulehdukselle.

KORONAVIRUS

Suomalaistutkijoiden lupaavat löydökset lisäävät tietoa riskiryhmistä: Oireeton tila altistaa vakavalle koronalle – kolme vaaranmerkkiä

Koronavirus – voiko itse vaikuttaa

DUODECIM
TERVEYSPORTTI Uutiset ja tiedotteet

[Etusivu](#) / [Lääketietoa](#)

Veren D-vitamiinin pitoisuus on käänteisessä suhteessa koronainfektion ja sen vakavuuden riskiin

Uutiset

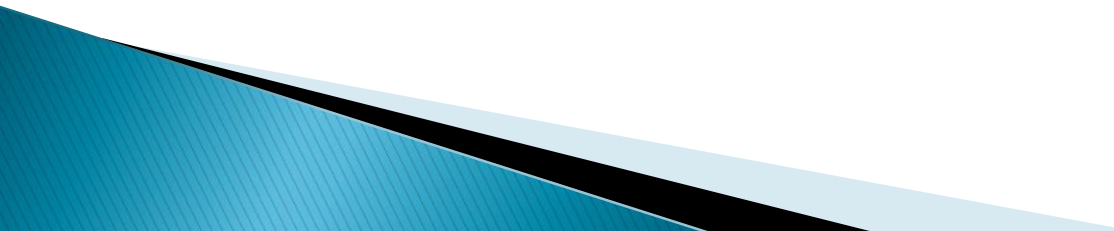
2.11.2020

Lääketietokannat - toimitus

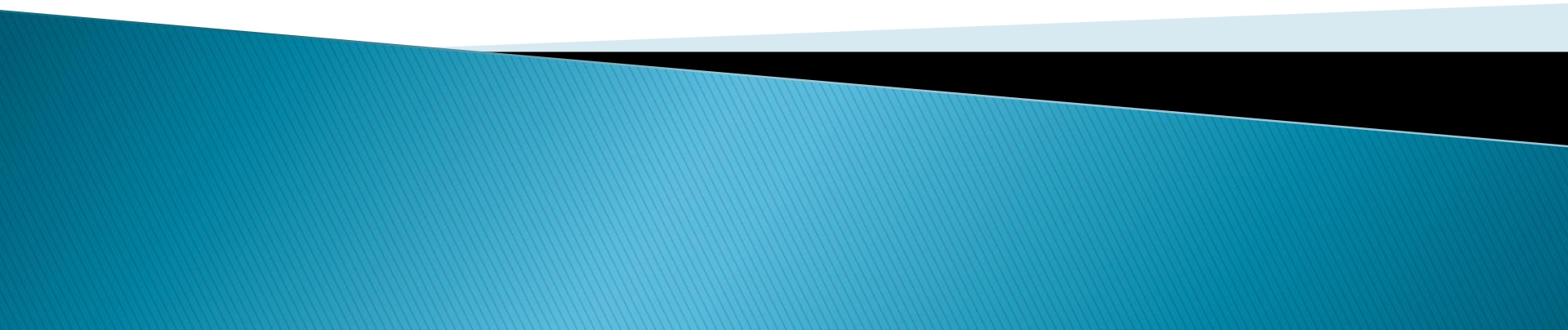
Syyskuussa 2020 julkaistiin kolme tutkimusta D-vitamiinin ja koronavirusinfektion yhteydestä. Ensimmäinen oli laaja koko Yhdysvallat kattava epidemiologinen analyysi. Sen ansio oli lähes 200 000 henkilön korona- ja D-vitamiinipitoisuuksien vertailu, joka osoitti käänteisen yhteyden D-vitamiinitason ja koronainfektion välillä. Toinen tutkimus oli saksalaiselta klinikalta, jossa sairaalaantulotilanteen matala D-vitamiinitaso ennusti merkitsevästi tehohoidon tarpeen tai kuoleman. Kolmas julkaisu oli hoitotutkimus, jossa tutkittiin suuren D-vitamiiniannoksen vaikutusta COVID-sairaahan selviytymiseen.

**D-vitamiinia muodostuu
kun UV-indeksi ≥ 3 tai yli
Suomessa
touko-- elokuussa**

Suun tulehdukset on hoidettava

- ▶ Ennen nivelproteesin asennusta
  - ▶ Ennen biologisen lääkityksen aloittamista
  - ▶ Ennen osteoporoosilääkityksen aloittamista
  - ▶ Ennen syöpähoitoja
  - ▶ Älkää vaatiko loppuun paikattujen / heiluvien hammasromujen säilyttämistä; ovat usein riskihampaita tulehduksen suhteen
-

Ientulehdus

- ▶ Bakteeripeitteiden kerääntyminen ienrajaan ja hammasväleihin
  - ▶ Punoittava ien
  - ▶ Vertavuotava ien
-

Parodontiitti

Hampaan kiinnityskudoksen tuhoutuminen

- ▶ Ientulehdus
- ▶ Bakteerit syvemmälle
- ▶ Hammaskivi
- ▶ Ientaskut
- ▶ Märkiminen

Hampaan reikiintyminen eli karies

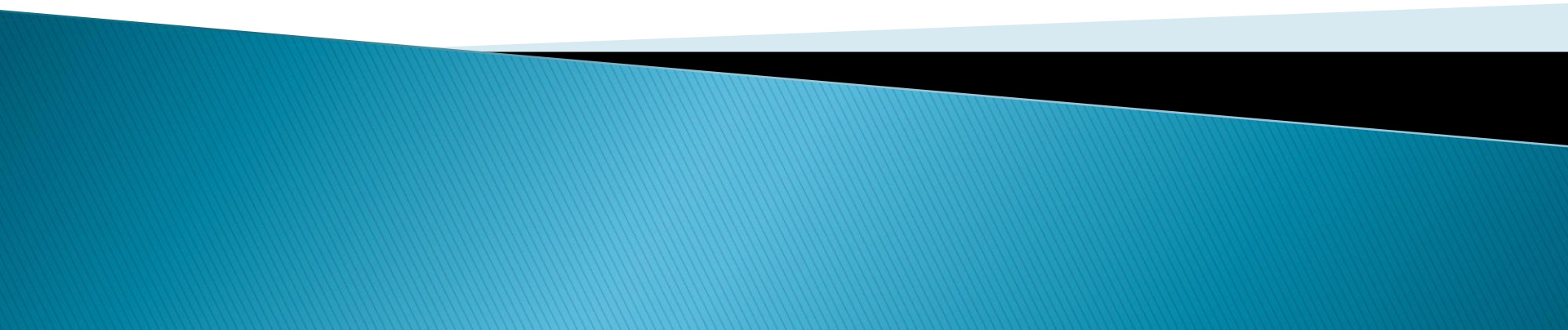
Mutans Streptokokki bakteeri

Sokerin käyttökertojen määrä

Puhdistus

Vastustuskyky

Hammasytimen tulehdus

Sylki

Sylki sisältää tärkeitä suun puolustus-
mekanismeja

- Liukastava ja limakalvoja suojaava vaikutus
- Ruuansulatuksen alku
- Tulehdusta estävät ainesosat
- Kyky neutralisoida happoja
- Kyky korjata alkavia reikiä

Ikääntymisen vaikutus

Syljeneritys alenee – kuiva suu

- ▶ Tavallisimmin suun kuivumista aiheuttavat lääkkeet, esimerkiksi useat masennus-, verenpaine- ja astma-/allergialääkkeet.
- ▶ Tupakointi, suun kautta hengittäminen
- ▶ Erilaiset sairaudet, kuten anoreksia, vajaa ravitsemustila, bulimia, diabetes, masennus ja Sjögrenin syndrooma.

Kuivan suun oireet

- ▶ Kuiva ja pistävä tunne suussa, kielen kirvely
- ▶ Arat ja kuivat suun limakalvot, rohtuneet huulet
- ▶ Limakalvot liimautuvat toisiinsa
- ▶ Muuttunut makuaistimus, metallinmaku suussa
- ▶ Vaahtoava, sitkeä sylki
- ▶ Vaikeudet puhumisessa, nielemisessä tai pureskelussa
- ▶ Pahanhajuinen hengitys
- ▶ Nopea hampaiden reikiintyminen

Kuivan suun hoito

- ▶ Pese hampaat huolellisesti aamuin ja illoin fluorihammastahnalla.
- ▶ Käytä hammastahnoja, joissa ei ole natriumlauryylisulfaattia.
- ▶ Älä käytä alkoholipitoisia suuvesiä.
- ▶ Syö säännöllisesti 4–6 kertaa päivässä. Vältä napostelua. Suosi pureskelua vaativaa ruokaa.
- ▶ Vältä sokeria sisältäviä välipaloja ja happamia tuotteita.
- ▶ Käytä ksylitolituotteita etenkin ruuan jälkeen.

Kuivan suun hoito

- ▶ Juo usein vettä ja kostuta suu vedellä. Huuhto suu ruokailun jälkeen.
- ▶ Suun limakalvoja voi kostuttaa sivelemällä niille oliiviöljyä.
- ▶ Suun limakalvoja voi kostuttaa myös herkän ja kuivan suun tuotteilla, joita saa apteekeista (esim. geelit ja suusuihkeet).
- ▶ Vältä tupakkaa ja alkoholia.
- ▶ Käy säännöllisesti hammaslääkärillä.
- ▶ Keskustele lääkärin kanssa lääkityksen vaihtoehtoista

Kuivan suun hoitokeinoja

SALUTEM

herkän tai kuivan suun
suomalainen kosteuttava
ja vaahtoamaton
erikoishammastahna

ceridal

Lipolotion
Hudolja

kuivan ihon hoitoon
för torr hud

Ikääntymisen vaikutuksia

Ikenet vetäytyvät

Hampaat tummuvat

Käden hienomotoriikka
heikkenee

Katastrofin aineksia

Syljeneritys ↓

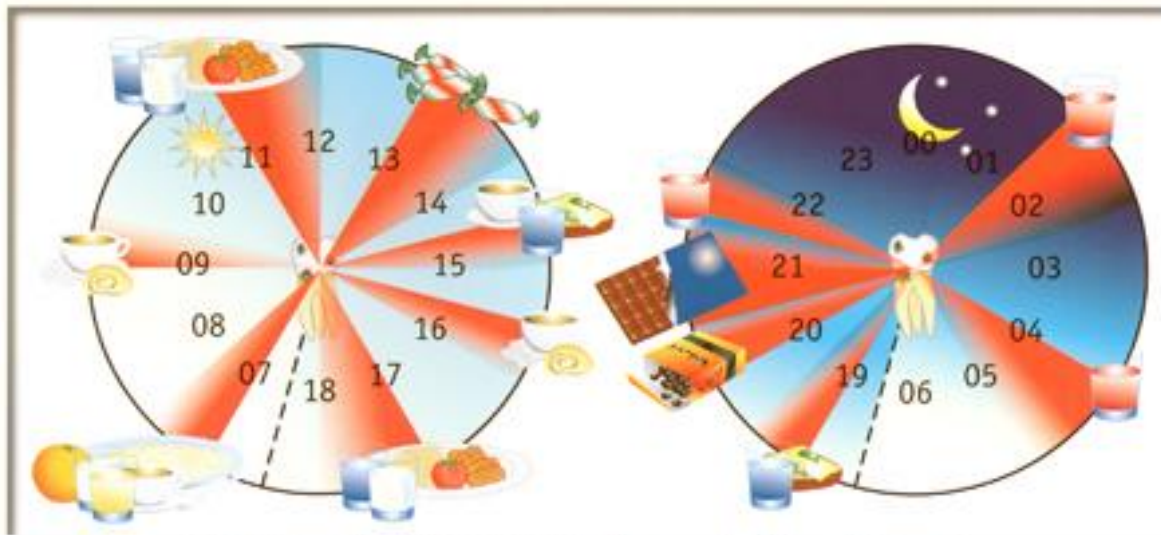
Makuaisti ↓

Ikenet vetäytyvät

Dementia

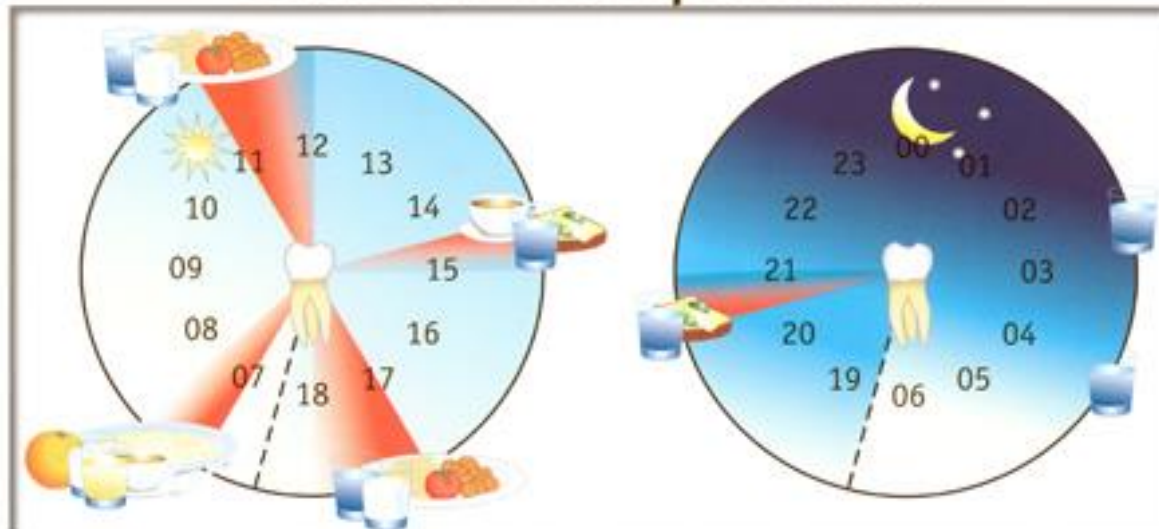
Uni lyhenee

Toistuvat välipalat ja juomat aiheuttavat tuntien happohyökkäykset hampaisiin.

Säästä hampaitasi.

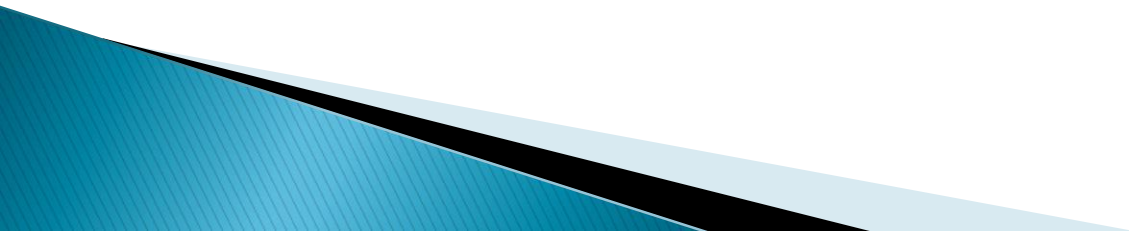

Ajoita makeat/happamat juomat ja pikkuherkut ateriakertoille.

Kotihoito on a ja o

- ▶ Harjaus vähintään 2 kertaa päivässä
  - ▶ Välien puhdistus kerran päivässä
  - ▶ Makean ja happaman kohtuukäyttö
  - ▶ Ksylitolituotteiden käyttö
  - ▶ Suuvesiä vain hammaslääkärin suosituksesta
  - ▶ Tupakka pois
-

Harjaus, kaikki pinnat

Hammasvälien puhdistus

- ▶ Hammaslankain
- ▶ Muovinen hammastikku
- ▶ Hammasväliharja

KIITOS MIELENKIINNOSTA

